

Izsáki Értéktár Bizottság

Izsák

BESZÁMOLÓ

Izsák Város Képviselő-testülete 2015. november 10-ei ülésére.

1. *Az Izsáki Értéktár Bizottság létrehozása*

A képviselő-testület 2014. december 16-i ülésén, a 104/2014.(12.16.) számú határozatával határozott az Izsáki Értéktár Bizottság létrehozásáról, helyi értékeink feltárására, rendszerezésére, nyilvántartásba vételére. Egyben, előzetes felkérés és egyeztetés után, döntött a bizottság tagjainak személyéről is. A bizottság elnökéül Tetézi Lajost, tagjaivá Gera Árpádnét, Ázsóth Ilonát, Kállai Gyulát és Varga Istvánt választották.

2. *Az értéktárak működésének alapja, rendszere*

Nemzeti értékeink ismerte, megismerése valamennyi magyar ember számára fontos. Ezen értékek feltárására, gondozására, megőrzésére és tovább örökítésére jött létre a hungarikum mozgalom. Az Országgyűlés 2012. április 2-án alkotta meg a 2012. évi XXX. törvényt, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról. E szerint *hazai értékeinket, háromlépcsős, alulról építkező rendszerben foglalhatjuk össze. Legfelül a hungarikumok állnak, középen a kiemelkedő nemzeti értékek, míg az alsó szintet, az egésznek alapot adó helyi értéktárak nemzeti értékei adják. Tehát alulról felfelé haladva így épül fel az értékpiramis: nemzeti értékek (helyi, megyei szint), kiemelkedő nemzeti értékek (országos szint), hungarikumok (az országos szinten legkiemelkedőbb értékek). Ezek gyűjteménye a Magyar Értéktár.*

Adott község, város települési értéktár bizottsága szervezi a településen fellelhető nemzeti értékek azonosítását, dönt azok helyi értéktárba történő felvételéről, létrehozva a településen fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt, a Helyi Értéktárat. Az abba felvett tételeket megküldi a Megyei Értéktár Bizottságnak, ahol azokat nyilvántartásba veszik, s e mellett az arra érdemesnek találtakat a Megyei Értéktárba is felveszik, majd a Megyei Értéktár Bizottság az általa érdemesnek ítélteteket továbbítja a Nemzeti Értéktár Bizottsághoz, amely dönt arról, hogy az adott helyi érték bekerülhet-e az országos értékgyűjteménybe, azaz a Magyar Értéktárba. Végül a Magyar Értéktárba került értékek legjobbjaiból állítják össze a kiemelkedő nemzeti értékek, vagyis a hungarikumok gyűjteményét.

A Hungarikum törvény 1. § (1.) bekezdés j.) pontja határozza meg a nemzeti érték fogalmát, továbbá a kormányrendelet 1. §-a határozza meg a nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriáit, a következők szerint:

a.) Agrár- és élelmiszergazdaság: az agrárium szellemi termékei és tárgyi javai – beleértve az erdészet, halászat, vadászat és állategészségügy területét –, különösen

a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek, a borászat, továbbá az állat- és növényfajták;

b.) Egészség és életmód: a tudományos és népi megelőzés és gyógyászat, természetgyógyászat szellemi termékei és tárgyi javai, különösen a gyógyszerek, gyógynövények, gyógyhatású készítmények, gyógyvíz- és fürdő kultúra;

c.) Épített környezet: a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és közösségi létfeltételeinek megteremtését szolgálja; valamint az embert körülvevő környezet fenntartásához kapcsolódó szellemi termékek;

d.) Ipari és műszaki megoldások: az ipari termelés – beleértve a kézműipart, kézművességet is – szellemi termékei és tárgyi javai, különösen az egyes technológiák, technikák, berendezés-, gép- és műszergyártás, műszaki eszközökkel végzett személy- és áruszállítás;

e.) Kulturális örökség: a kulturális örökség szellemi és tárgyi javai, különösen az irodalom, a tudomány, a népművészet és népi kézművesség, néprajz, filmművészet, iparművészet, képzőművészet, táncművészet és zeneművészet; továbbá a védett ingatlan értékei, különösen a nemzeti vagyon körébe tartozó, kiemelkedő értékű műemlékek és régészeti lelőhelyek, nemzeti és történelmi emlékhelyek, világörökségi helyszínek;

f.) Sport: a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgáló, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, különösen a sportolói életművek és csúcsteljesítmények;

g.) Természeti környezet: az ember természetes környezetének tárgyi javai, különösen a fizikai és biológiai képződmények vagy képződménycsoportok, geológiai és geomorfológiai képződmények, természeti tájak, természeti területek, életközösségek és ökológiai rendszerek; valamint az embert körülvevő környezet fenntartásához kapcsolódó szellemi termékek;

h.) turizmus és vendéglátás: a turizmus és a vendéglátás szellemi termékei és tárgyi javai, különösen a turisztikai attrakciók, szolgáltatások, a vendéglátó-ipari termékek, valamint a vendéglátás körébe tartozó étel- és italkészítési eljárások.

3. Az Izsáki Értéktár

Az Izsáki Értéktár, az Izsák területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény. A települési értéktárak működését a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról, szóló (fentebb már említett) 2012. évi XXX. törvény, valamint az annak végrehajtásáról, a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) számú kormányrendelet szabályozza. E szerint működik az Izsáki Értéktár is.

Egy érték Települési Értéktárunkba való kerülésére bárki tehet javaslatot. Az Értéktár Bizottság a beérkezett javaslatokat megvizsgálja, kategorizálja és dönt arról, hogy felveszi-e a helyi értéktárba.

Az Izsáki Értéktár Bizottság alakuló ülését 2015. február 5-én tartotta, ahol

elfogadta Szervezeti és Működési Szabályzatát, meghatározta éves munkatervét, valamint javaslatokat tett az értéktárba első körön felveendő tételekre. Második, február 16-án tartott ülésén e tételekről hozott befogadó határozatokat. Összesen harminc tételt vett fel az Izsáki Értéktárba. Ezeket az előírásoknak megfelelően, a Bács-Kiskun Megyei Értéktár Bizottságnak is megküldte. Közülük tizenkettőt ajánlott a Megyei Értéktárba való felvételre mint olyan tételeket, amelyek megyei, illetve országos szinten is eséllyel számíthatnak a felsőbb szintű értéktárakba való bekerülésre.

4. Az Izsáki Értéktárba eddig felvett tételek

a.) Kulturális örökség témakör: Mátyási József költő életműve, Szily Kálmán természettudós életműve, Madarassy László író, Amerika-kutató életműve, Ádám Gerzson tanár, irodalomtörténész életműve, Tánicsics Mihály izsáki munkássága, Kovács Gyula helytörténeti munkássága, Sárfehér Néptánc Együttes, Városi Vegyeskar, Helyi média (Izsáki Hírek, Izsáki Televízió, helyi könyvkiadásunk), Sárfehér Napok, Tészta Majális, Pieta-szobor, Első világháborús emlékmű, Diktatúrák áldozatainak emlékműve, 48-as emlékmű, Kolon-tavi madárvárta.

b.) Agrár- és élelmiszergazdaság témakör: Arany sárfehér szőlő, Arany Sárfehér bor és fajtapezsgő, valamint Sárfehér alapú egyéb pezsgők, Izsáki Házitészta, Garabonciás sajtok és tejtermékek, Izsáki szelektálású kajsziarackok, Kostka László szőlészeti munkássága, Szegedi Sándor szőlőnemesítői munkássága.

c.) Épített környezet témakör: Szent Mihály Katolikus templom, Református templom, Kisizsáki Szent Kereszt Kápolna, Városháza.

d.) Ipari és műszaki megoldások témakör: Thermal kozmetikumok.

e.) Természeti környezet témakör: Kolon-tó.

f.) Turizmus témakör: Izsáki Horgász és Pihenőpark.

Bizottságunk első körön a felsorolt tételeket tette az Izsáki Értéktárba. Ezek részletes ismertetése, bemutatása elolvasható a www.izsak.hu honlap ÉRTÉKTÁR menüpontja alatt. Néhány tételt mintaként az anyaghoz mellékelünk.

5. A Megyei Értéktárba ajánlott tételek

Arany sárfehér szőlő, Arany Sárfehér bor és fajtapezsgő, valamint Szent István pezsgők, Gedeon Birtok borai, Izsáki Házitészta, Garabonciás sajtok és tejtermékek, Mátyási József költő életműve, Sárfehér Napok, Kolon-tavi Madárvárta, Kolon-tó, Thermal kozmetikumok, Pieta-szobor.

6.) Bizottságunk javaslata alapján a Megyei Értéktárba felvett tételek

Arany sárfehér szőlő, Arany sárfehér bor és pezsgő, Izsáki Sárfehér Napok, Izsáki Házitészta, Thermal kozmetikumok, Kolon-tó, Kolon-tavi Madárvárta.

7.) A Magyar Értéktárban található izsáki tétel

ARANY SÁRFEHÉR SZŐLŐ (BOR) 57. sorszám alatt szerepel a Kiemelkedő Nemzeti Értékek sorában.

8.) Az Izsáki Értéktárba vételhez jelenleg feldolgozásra váró tételek

Kortárs helyi alkotóművészek (festők, költők) munkássága, Kolon Futóklub. Ezek befogadásáról 2015. november 3-ai ülésén határozott a Bizottság.

Az Izsáki Értéktár nem lezárt, annak tartalma folyamatosan bővül a bizottság általi további feldolgozásokkal, valamint várjuk és kérjük az izsákiak javaslatait is. A jelölésnél alapvető szempont, hogy a javasolt személy, találmány, termék, stb. izsáki kötődésű, míg építmény, létesítmény, stb. esetén Izsák közigazgatási területén megtalálható legyen.

Bizottságunk szűk tíz hónapos működése alatt a fent ismertetett munkát végezte. Kérem a tisztelt Testületet a beszámoló elfogadására.

Izsák, 2015. november 3.

***Tetézi Lajos
elnök***